

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

**PRIJEDLOG
(po hitnom postupku)**

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA**

Banja Luka, april 2025. godine

Prijedlog
(po hitnom postupku)

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA

Član 1.

U Zakonu o privrednim društvima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17, 82/19 i 17/23) u članu 438. stav 1. mijenja se i glasi:

„(1) Skupština akcionara društva može, na prijedlog akcionara koji posjeduje akcije društva koje predstavljaju najmanje 90% osnovnog kapitala društva, donijeti odluku o prenosu akcija ostalih akcionara na tog akcionara (u daljem tekstu: otkupilac), bez obzira na terete, zabrane raspolaganja, ograničenja i prava trećih lica na tim akcijama, uz isplatu novčane naknade (u daljem tekstu: naknada), koja se određuje shodnom primjenom odredaba ovog zakona o isplati nesaglasnih akcionara.“

Član 2.

U članu 438v. stav 8. mijenja se i glasi:

„(8) Način i rok isplate naknade i prenos akcija manjinskih akcionara na otkupioca vrši se u skladu sa opštim aktima Centralnog registra.“

Stav 10. mijenja se i glasi:

„(10) U slučaju kada je na akcijama manjinskih akcionara upisan teret ili pravo kojim se obezbjeđuje potraživanje trećeg lica, naknadu zadržava Centralni registar do izmirenja obezbijeđenog potraživanja.“

Poslije stava 10. dodaje se novi stav 11, koji glasi:

„(11) Prenesene akcije manjinskih akcionara upisuju se na račun otkupioca bez tereta, zabrane raspolaganja, ograničenja i prava trećih lica na tim akcijama.“

Član 3.

Poslije člana 443a. dodaje se novi član 443b, koji glasi:

„Početi postupci pred Centralnim registrom
443b.

Na postupke prenosa akcija manjinskih akcionara na otkupioca, koji nisu završeni do stupanja na snagu ovog zakona, a novčana naknada za te akcije je deponovana na računu za posebne namjene Centralnog registra, primjenjuju se odredbe ovog zakona.“

Član 4.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA

(po hitnom postupku)

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68 t. 6. i 8. Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika Srpska, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, njihovih udruženja i komora, osnovne ciljeve i pravce privrednog razvoja, kao i u članu 70. stav 2. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, broj: 22.03-020-1344/25 od 23. aprila 2025. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 6, 8. i 18. Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika uređuje i obezbjeđuje pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, osnovne ciljeve i pravce privrednog i tehnološkog razvoja, politiku i mjere za usmjeravanje razvoja, kao i druge odnose od interesa za Republiku. Takođe, prema članu 70. Ustava, Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Razlozi za donošenje ovog zakona sadržani su u potrebi otklanjanja prepreka koje su identifikovane u primjeni odredaba koje se odnose na institut prenosa akcija manjinskih akcionara.

Ovim zakonom dopunjava se odredba kojom se propisuje postupak prenosa akcija manjinskih akcionara na otkupioca. Kada skupština akcionara društva donese odluku o prenosu akcija manjinskih akcionara na otkupioca, akcije manjinskih akcionara prenose se bez obzira na to da li je na njih upisan teret, zabrana raspolaganja, ograničenje i pravo trećih lica na tim akcijama.

U slučaju kada je na akcijama manjinskih akcionara upisan teret ili pravo kojim se obezbjeđuje potraživanje trećeg lica, naknadu zadržava Centralni registar do izmirenja obezbijedenog potraživanja. Akcije prenesene u ovom postupku upisuju se na račun otkupioca bez tereta, zabrana raspolaganja, ograničenja i prava trećih lica.

Ovaj sekretarijat konstatuje da je obrađivač u skladu sa članom 213. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/20) naveo razloge za hitno donošenje ovog zakona.

Ovaj sekretarijat uputio je određene sugestije koje su se odnosile na poboljšanje predloženog teksta, a koje je obrađivač prihvatio i ugradio u tekst Zakona. Sekretarijat konstatuje da je ovaj zakon usklađen sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14)

Budući da je Republički sekretarijat za zakonodavstvo utvrdio da je ovaj prijedlog usklađen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike Srpske i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenja smo da se Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima (po hitnom postupku) može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLADENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj: 17.03-020-1363/25 od 29. aprila 2025. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima, koji se upućuje u dalju proceduru po hitnom postupku, nisu ustanovljeni obavezujući sekundarni izvori prava relevantni za predmet uređivanja dostavljenog prijedloga. Zbog toga u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „Neprimjenjivo“.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o privrednim društvima predstavlja propis kojim se uređuje položaj privrednih društava, a naročito osnivanje, upravljanje, statusne promjene, promjene pravne forme i druga pitanja od značaja za poslovanje privrednih društava, uključujući jednim dijelom i pitanja iz segmenta tržišta kapitala.

Odredbe važećeg Zakona o privrednim društvima propisuju da skupština akcionara društva može na prijedlog akcionara koji posjeduje akcije koje čine najmanje 90% osnovnog kapitala društva, donijeti odluku o prenosu akcija ostalih akcionara na tog akcionara, uz plaćanje primjerene novčane naknade. Međutim, zakon decidno ne propisuje postupanje u slučaju kada su na tim akcijama upisani tereti, zabrane raspolaganja, ograničenja i prava trećih lica na tim akcijama.

Zbog toga se u praksi dešavaju nejasnoće, poteškoće i ograničenja koja se odnose na primjenu ovog postupka u praksi. Takođe, javljaju se različiti podaci u vezi sa vlasničkom strukturom akcionarskih društava u evidencijama koje vode nadležni registracioni sudovi i Centralni registar hartija od vrijednosti a. d. Banja Luka.

Imajući u vidu navedeno, bilo je neophodno propisati jasne odredbe kojima će se urediti način postupanja u vezi sa akcijama na kojima su upisana ograničenja i prava trećih lica u ovom postupku.

S tim u vezi, analizirana su rješenja i relevantna regulativa u zemljama okruženja, te su na osnovu toga izrađene izmjene i dopune važećeg zakonskog rješenja.

V RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Razlog za donošenje ovog zakona po hitnom postupku proističe iz potrebe za što hitnijim djelovanjem u vezi sa propisivanjem načina za postupanje u postupcima prenosa akcija ostalih akcionara na akcionara koji posjeduje akcije koje čine najmanje 90% osnovnog kapitala društva, uz isplatu odgovarajuće novčane naknade, a u slučaju kada su navedene akcije opterećene zalogom, teretima ili drugim ograničenjima raspolaganja i prava trećih lica na tim akcijama.

Iz tog razloga, opšti interes za cijelo društvo je obezbijediti uslove da se riješe poteškoće u ostvarivanju vlasničkih prava nad akcijama u privrednim društvima i nesmetanom funkcionisanju i zaštiti prava učesnika na tržištu kapitala.

Shodno tome, u opštem je interesu, kako za građane tako i za privredu Republike Srpske, da se ovaj zakon uputi u proceduru po hitnom postupku.

Imajući u vidu navedeno, smatramo da su ispunjene pretpostavke propisane članom 213. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/20) da se ovaj zakon usvoji po hitnom postupku.

VI OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. predlaže se izmjena u članu 438. stav 1. Zakona o privrednim društvima koja ima za cilj da se jasno propiše da skupština akcionara društva može, na prijedlog akcionara koji posjeduje akcije društva koje predstavljaju najmanje 90% osnovnog kapitala društva, donijeti odluku o prenosu akcija ostalih akcionara na tog akcionara, bez obzira na terete, zabrane raspolaganja, ograničenja i prava trećih lica na tim akcijama, uz isplatu novčane naknade, koja se određuje shodnom primjenom odredaba ovog zakona o isplati nesaglasnih akcionara. Isto je moguće i u skladu sa važećim zakonskim rješenjem, ali zbog nedoumica u praksi sada se decidno propisuje.

Članom 2. predlažu se intervencije u članu 438v. u vezi sa postupkom prenosa akcija koji se sprovodi kod Centralnog registra. Ovim intervencijama naglašava se da se navedeni postupak sprovodi u skladu sa propisom koji uređuje registraciju i prenos hartija od vrijednosti. Pored toga, a s ciljem otklanjanja dilema kod sprovođenja navedenog postupka, ovim članom precizira se i da se akcije koje su predmet prenosa upisuju na račun otkupioaca bez tereta, zabrane raspolaganja, ograničenja i prava trećih lica na tim akcijama. S tim u vezi, ovom odredbom obrađuje se i pitanje vremena kada se isplaćuje naknada manjinskim akcionarima na čijim akcijama je upisan teret ili pravo trećeg lica. Ovo pitanje uređuje se na način da Centralni registar zadržava uplaćena sredstva za naknadu manjinskom akcionaru sve dok se ne izmire obezbijedena potraživanja trećih lica. Na taj način štite se prava i interesi trećih lica na akcijama koje su predmet prenosa.

Članom 3. dodaje se novi član 443b, kojim se uređuje pitanje okončanja postupaka prenosa akcija manjinskih akcionara koji su započeti prije stupanja na snagu ovog zakona.

Član 4. propisuje stupanje na snagu ovog zakona.

VII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.

ZAKON O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA

(Tekst predloženih izmjena i dopuna ugrađen u osnovni tekst Zakona)

Va) PRENOS AKCIJA MANJINSKIH AKCIONARA

Prenos akcija uz plaćanje novčane naknade
Član 438.

(1) Skupština akcionara društva može, na prijedlog akcionara koji posjeduje akcije društva koje predstavljaju najmanje 90% osnovnog kapitala društva, donijeti odluku o prenosu akcija ostalih akcionara na tog akcionara (u daljem tekstu: otkupilac), bez obzira na terete, zabrane raspolaganja, ograničenja i prava trećih lica na tim akcijama, uz isplatu novčane naknade (u daljem tekstu: naknada), koja se određuje shodnom primjenom odredaba ovog zakona o isplati nesaglasnih akcionara.

(2) Udio otkupioca iz stava 1. ovog člana određuje se na osnovu odnosa nominalnog iznosa ukupnog broja akcija koje posjeduje prema osnovnom kapitalu društva. Vrijednost sopstvenih akcija društva odbijaju se od osnovnog kapitala. Sa sopstvenim akcijama društva izjednačavaju se akcije koje pripadaju nekom drugom licu, koje ih drži za račun toga društva.

(3) Kao akcije koje pripadaju otkupiocu računaju se i one akcije koje pripadaju društvu koje je njemu podređeno ili koje za njegov račun ili za račun društva koje je njemu podređeno drži neko drugo lice, a ako je društvo podređeno fizičkom licu i akcije koje inače ulaze u njegovu imovinu.

Registracija odluke o prenosu akcija i pravne posljedice registracije
Član 438v.

(1) Organ nadležan za vođenje poslova društva dužan je da podnese prijavu za upis odluke o prenosu akcija u registar poslovnih subjekata u sljedećim rokovima:

a) u roku od 15 dana od dana isteka roka za podnošenje tužbe za pobijanje odluke skupštine akcionara iz člana 438. stav 1. ovog zakona,

b) u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti sudske odluke donesene po osnovu tužbe za pobijanje odluke skupštine akcionara iz člana 438. stav 1. ovog zakona.

(2) Uz prijavu iz stava 1. ovog člana prilaže se zapisnik sa skupštine akcionara, koji je sačinio notar, odluka o prenosu akcija i dokumentacija iz člana 438b. stav 4. t. a), v) i g), u originalu ili u foto-kopiji ovjerenoj od nadležnog organa.

(3) Nadležni sud po službenoj dužnosti utvrđuje da li je odluka skupštine akcionara iz člana 438. stav 1. ovog zakona pobijana u roku u kojem se to moglo učiniti.

(4) U slučaju iz stava 3. ovog člana, nadležni sud odbija prijavu za upis odluke o prenosu akcija u registar poslovnih subjekata, ako je podnesena tužba za pobijanje odluke skupštine akcionara iz člana 438. stav 1. ovog zakona.

(5) Po upisu odluke o prenosu akcija u registar poslovnih subjekata, organ nadležan za vođenje poslova društva obavezan je da, bez odgađanja, dostavi Centralnom registru rješenje registarskog suda o upisu odluke o prenosu akcija na otkupioca.

(6) Otkupilac na račun za posebnu namjenu Centralnog registra uplaćuje novčana sredstva radi isplate naknade manjinskim akcionarima, čime izvršava svoju obavezu isplate naknade manjinskim akcionarima.

(7) Na visinu naknade obračunava se zatezna kamata koja teče od upisa odluke o prenosu akcija na otkupioca u registar poslovnih subjekata do isplate manjinskim akcionarima.

(8) Način i rok isplate naknade i prenos akcija manjinskih akcionara na otkupioca vrši se u skladu sa opštim aktima Centralnog registra.

(9) Manjinski akcionar zadržava pravni interes ako je prije održavanja skupštine akcionara na kojoj je odlučeno o prenosu akcija na otkupioca podnio tužbu radi ostvarivanja pravnog interesa koji proizilazi iz vlasništva na akcijama društva.

(10) U slučaju kada je na akcijama manjinskih akcionara upisan teret ili pravo kojim se obezbjeđuje potraživanje trećeg lica, naknadu zadržava Centralni registar do izmirenja obezbijedenog potraživanja.

(11) Prenesene akcije manjinskih akcionara upisuju se na račun otkupioca bez tereta, zabrane raspolaganja, ograničenja i prava trećih lica na tim akcijama.

Početi postupci pred Centralnim registrom 443b.

Na postupke prenosa akcija manjinskih akcionara na otkupioca, koji nisu završeni do stupanja na snagu ovog zakona, a novčana naknada za te akcije je deponovana na računu za posebne namjene Centralnog registra, primjenjuju se odredbe ovog zakona.